

Kohtuasi C-164/20**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

20. aprill 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landesgericht Korneuburg (liidumaa kohus Korneuburgis, Austria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. veebruar 2020

Hageja ja apellatsioonkaebuse esitaja:

Airhelp Limited

Kostja ja vastustaja apellatsioonimenetluses:

Austrian Airlines AG

AUSTRIA VABARIIK**Landesgericht Korneuburg**

Landesgericht Korneuburg (liidumaa kohus Korneuburgis, Austria) tegi apellatsioonikohtuna [...] kohtuasjas, mille pooled on hageja **Airhelp Limited**, Central Hong Kong, [...] *versus* kostja **Austrian Airlines AG**, [...] Wien-Flughafen, [...] ja mille ese on **1200 euro** suurune nõue [...], menetledes hageja apellatsioonkaebust Bezirksgericht Schwechat'i (Schwechati esimese astme kohus) 21. oktoobri 2019. aasta otsuse peale [...], järgmise

kohtumääruse:

1. Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmine **eelotsuse** küsimus:

Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artiklit 5, 6 ja 7 tuleb

tõlgendada nii, et olukord, kus lennujaama arst on tuvastanud, et veel väljumata lennuki pardal olev reisija on haigestunud ja ei ole võimeline [lk 2] lendu alustama ning seetõttu keeldub lennuettevõtja seda reisijat lennule lubamast, mille tagajärjel peab reisija lennukist lahkuma ja tema pagas tuleb maha laadida, on „erakorraline asjaolu“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 5 lõike 3 tähenduses?

2. Menetlus peatatakse kuni Euroopa Kohtult eelotsuse saamiseni.

Põhjendus

I. Põhikohtuasi

a. Tuvastatud on järgmised **asjaolud** [...]:

R***** M***** ja H***** M***** omasid kehtivat broneeringut kostja järgmistele lendudele:

– OS 872 Teheranist (IKA) Viini (VIE); plaanipärane väljumisaeg 9. jaanuaril 2018 kell 03:50; plaanipärane saabumisaeg 9. jaanuaril 2018 kell 06:00;

– OS 451 Viinist (VIE) Londonisse (LHR); plaanipärane väljumisaeg 9. jaanuaril 2018 kell 06:40; plaanipärane saabumisaeg 9. jaanuaril 2018 kell 08:15;

– AC 8283 Londonist (LHR) Halifaxi (YHZ); plaanipärane väljumisaeg 9. jaanuaril 2018 kell 11:10; plaanipärane saabumisaeg 9. jaanuaril 2018 kell 14:00. [lk 3]

Lend OS 872 hilines 53 minutit, tegelikult väljus lend Teheranist (IKA) 9. jaanuaril 2018 alles kell 04:30 ja saabus Viini (VIE) kell 06:53. Teherani (IKA) ja Viini (YHZ) vaheline lennuteekond on pikem kui 3500 km.

Lennu OS 872 hilinemise 40 minuti võrra põhjustas järgmine vahejuhtum. Pärast pardalemineku algust Teheranis (IKA) ja alles lennuki pardal märkas kostja salongipersonali vanemtöötaja, et ühe reisija tervislik seisund on silmanähtavalt halb. Vastavalt kostja protseduurireeglitele (*Operation Manual*) ei lubata lennule isikuid, kes on terviseprobleemide tõttu tunnistatud lennukõlbmatuteks. Kõnealusel reeglist tehakse erand juhul, kui reisijal on kaasas arstitõend, mis aga käesoleval juhul puudus. Salongipersonali vanemtöötaja kutsus kohale lennujaama arsti, et see kinnitaks tema esialgset hinnangut. Ka arst leidis, et reisija seisund ei luba reisijal lennata, mistõttu keeldus kostja reisijat lennule lubamast. Reisija pidi lennukist uuesti lahkuma, samuti tuli tema pagas uuesti maha laadida. Seda, millise terviserikkega tegemist oli, ei olnud võimalik kindlaks teha.

Lend OS 872 hilines saabumisel veel 13 minutit, kusjuures selle põhjust ei suudetud tuvastada.

Minimaalne ümberistumisaeg (*minimum connecting time*) Viini lennujaamas (VIE) on 25 minutit. Reisijad oleksid jõudnud jätkulennule, kui lend oleks hilineanud kõigest 13 minutit ja ülejäänud 40minutist hilinemist ei oleks esinenud.

b. Hageja esitab hüvitise nõude summas 1200 eurot, millele lisandub viivis, tuginedes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, [lk 4] millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artiklile 5 koosmõjus artikliga 7.

Põhjenduseks märgib ta – kuivõrd see on apellatsioonimenetluse seisukohast veel oluline –, et R***** M***** ja H***** M***** loovutasid oma nõuded talle; tema võttis loovutatud nõuded üle. Lennu OS 872 hilinemise tõttu jäid R***** M***** ja H***** M***** maha jätkulennust ja jõudsid sihtkohta rohkem kui kolmetunnise hilinemisega. Erakorralisi asjaolusid, eelkõige ilmastikust tingitud eriolukorda ega muid viidatud määruse kohaseid hüvitise maksmise kohustusest vabastavaid aluseid ei esinenud.

c. Kostja palub jätta hagi rahuldamata. Apellatsioonimenetluse seisukohast olulises osas märgib ta, et nelja-aastane laps (H***** M*****) ei saanud nõuet õiguslikult kehtival viisil loovutada. Teheranist (IKA) Viini (VIE) suunduva lennu OS 872 hilinemise põhjustasid erakorralised asjaolud, kuna üks reisija haigestus/suri 9. jaanuari 2018. aasta lennul OS 872, mistõttu väljus lend 40minutilise hilinemisega.

d. Esimese astme kohus jättis hagi täies ulatuses rahuldamata; kohus märkis põhjenduseks, et salongipersonali liikmete haigestumine või surm ei kujuta endast üldjuhul piisavat alust määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses, sest see asjaolu kuulub lennuettevõtja kaetavate riskide hulka. Reisija haigestumist või surma tuleb seevastu hinnata teistmoodi, ja seda olenemata sellest, kas see leidis aset määrava lennu ajal [lk 5] või sellele eelnenud lennu ajal; see asjaolu ei kuulu riskide hulka, mida peab katma lennuettevõtja, sest selles osas realiseerub vaid üldine oht elule. Sellega, et ühe reisija tervislik seisund on enne kavandatud väljalendu sedavõrd halb, et ta ei saa lennule minna, ei saa mingil juhul arvestada ja see ei ole ka osa harilikust ja ootuspäraselt kulgevast õhuveost. Seda asjaolu ei oleks kostja saanud vältida ega kontrollida, kuna kostja ei avaldanud reisija tervislikule seisundile mingit mõju. Kostjalt ei saa nõuda, et ta täpsustaks, millise haigusega konkreetsel juhul tegemist oli ja milline oli selle haiguse raskusaste, kuna andmekaitse kaalutlustel ei või selliseid terviseandmeid reisijate kohta koguda ega säilitada. Reisija haigestumine vahetult enne kavandatud väljalendu on erakorraline asjaolu. Kostja tegi kõik, mis vaja, et reisija pardalt minema toimetada ja tema pagas maha laadida. Selles olukorras ei olnud olemas vajalikke meetmeid, mida oleks saanud võtta selleks, et ülejäänud reisijate vedu kiirendada.

Asenduslennuki hankimine või teisele lennule ümberbroneerimine oleks kaasa toonud veel suurema hilinemise. Seega võttis kostja kõik tema käsutuses olevad vajalikud meetmed, et tagada reisijate vedu väikseima võimaliku hilinemisega. Täiendav 13minutine hilinemine ei põhjutanud jätkulennust mahajäämist.

e. Hageja esitas selle peale **apellatsioonkaebuse**. Selles on sisuliselt märgitud, et esimese astme kohtu [lk 6] õiguslik hinnang on väär: Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus, BGH) on juba korduvalt tuvastanud, et seadusandja ei pea erakorraliseks asjaoluks iga vahejuhtumit, mida ei ole võimalik vältida, vaid ainult sellist vahejuhtumit, mis ei vasta asjade tavapärasele kulgemisele ja ei tulene seega harilikust ootuspäraselt kulgevast õhuveost. Seepärast ei saa reisija surma ega haigestumist pidada erakorraliseks asjaoluks, kuna selliseid vahejuhtumeid tuleb igapäevasel lennuveol sageli ette. Reisija haigestumine on tõenäoline eelkõige pikamaalendudel, millega on tegemist ka käesoleval juhul, seda juba ainuüksi seetõttu, et reisijate arv on pikamaalendudel suurem. Arvesse tuleb võtta seda, et selliseks olukorraks on välja töötatud asjaomased protseduurid. Protseduurireeglites (*Operation Manual*) on sätestatud haigestunud reisijate kohtlemise protseduur, millest nähtub, et kostja pidi reisijate haigestumisega arvestama ja sellega ka arvestas. Juba seetõttu ei ole tegemist erakorralise asjaoluga määruse (EÜ) nr 261/2004 tähenduses. Isegi kui esinemissagedus ei ole üksinda veel piisav erakorralise asjaolu esinemise tunnus, siis on esinemissagedus ning asjaomaste kindlaksmääratud protseduuride olemasolu igal juhul tõend selle kohta, et tegemist on reisijate lennuveol tavapärase vahejuhtumiga. Peale selle on oluline, kui palju aega 40minutisest hilinemisest kulus reisija lennukist lahkumisele ja pagasi mahalaadimisele ning kui palju aega kulus tegelikule meditsiinilisele läbivaatusele.

f. Vastuses **apellatsioonkaebusele** palub kostja jätta apellatsioonkaebus rahuldamata, viidates Saksa kohtute otsustele, milles peetakse reisija [lk 7] haigestumist erakorraliseks asjaoluks, ja nõustudes põhiosas esimese astme kohtu järelduste sisuga.

g. Landesgericht Korneuburg (liidumaa kohus Korneuburgis, Austria) kui **apellatsioonikohtu** peab teise ja viimase astme kohtuna tegema otsuse hageja nõuete kohta.

Eelnevalt tuleb märkida, et R***** M***** nõuete puhul on nõuete õiguslikult kehtiva loovutamise küsimus selgeks tehtud. Seda, kas ka H***** M***** nõuded on loovutatud õiguslikult kehtival viisil, ei peeta liidu õiguse küsimuseks. Apellatsioonikohtu õiguslikel kaalutlustel tuleb seda riigisisestel menetlusõiguslikel põhjustel käsitleda alles juhul, kui Euroopa Kohus vastab eelotsuse küsimusele eitavalt. Kohtuasja lahendamine sõltub seega – vähemasti R***** M***** puhul – määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tõlgendamisest.

II. Eelotsuse küsimus

Landesgericht Korneuburg (liidumaa kohus Korneuburgis, Austria) kui apellatsioonikohus lähtub Euroopa Kohtu senist praktikat kohaldades sellest, et vahejuhtum on „erakorraline asjaolu“ määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses alati siis, kui see tuleneb sündmustest, mis ei ole omased asjaomase lennuettevõtja tavapärasele tegevusele ja väljuvad viimase tegeliku kontrolli alt (kohtuotsused C-549/07, C-402/07, C-432/07, C-12/11, C-257/14).

Peale selle on Austria ja Saksa kohtud teinud küsimuse kohta, kas reisija haigestumisest tingitud meditsiiniline [lk 8] hädaolukord on „erakorraline asjaolu“ määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses, arvukalt lahknevaid otsuseid. Juba sellest nähtub, et nimetatud sätte sisu ei ole sedavõrd ilmselge, et tegemist oleks *acte clair*-juhtumiga.

Täpsemat kindlaksmääramist, millise osa 40minutisest hilineemisest moodustas tegelik meditsiiniline läbivaatus ning millise osa moodustasid reisija lennukist lahkumine ja pagasi mahalaadimine, ei pea apellatsioonikohus vajalikuks, kuna lennukist lahkumine ja pagasi mahalaadimine on meditsiinilise läbivaatuse tulemuse vahetu ja vältimatu tagajärg.

[...]

Landesgericht Korneuburg, 22. kolleegium

Korneuburg, 27. veebruar 2020

[...]